

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Feltámadás.

Ha a keresztyénséget a pogánysággal összehasonlítjuk, két különböző világ tárul lelki szemünk elé. Az egyik a szeretet világosságából ragyogó, a másik sötét, mely a halál árnyékába van temetve. És e két világ közepette az emberiség legdicsőbb magaslatán a kereszt áll, melyen az Igazság, az örök Eszme vértanu halált szenvedett...

A vérvirág nyomában azonban egy új szellem fakadt fel. A krisztusi tanítás meggyőző erejével foglyul ejtette a lelkeket. Igaz, hogy az Eszme háromszáz évig égett az üldözöttek tüzeiben, végre mégis győzedelmeskedett a világ felett és mikor Nagyszombaton meglátta az égen a ragyogó keresztet ezen felirattal: „In hoc signo Vinces“, a vérpatakok felszáradtak és a keresztyénség diadalmasan haladt előre fönséges tanaival...

És a Megváltó tanítása egy új világot teremtett. Nemcsak a pogány oltárok tüze hamvadt ki, nemcsak az ókor hamis tanítása pusztult el, hanem a nem ismert *szeretet* is megtöltötte a lelkeket... Eddig nem ismert új erények virágai fakadtak fel a bűnbánat könnyeivel öntözött lelkekben, az altruizmus ragyogó példákat mutatott és a fönséges tanítás nyomán az önösség és hidegség elszállott a szivekről.

Ilyen átalakító munkát emberi mű nem végezhetett... Istennek kellett lenni Annak, ki évezredet, lelki világot rombol össze és a romokon új világot épít... És építi ezt a világot nem öldöklő fegyverek hatalmával, nem az öldöklés fegyverével, nem földi kincsek hatalmával, hanem eszméinek tisztaságával, a meggyőződés eszközével. Utját, diadalmas előnyomulását nem jelzik vérpatakok, mindenkit táborába hív, de senkit nem erőszakol, hogy álljon zászlaja alá és nem a hatalmasokat nyeri meg, hanem a föld népét, mely elnyomatva, emberi méltóságában megalázva, a zsarnokok nyomása alatt vért izzadva, élő hittel várta a Messiást... a Szabadítót...

És jóllehet a keresztyénség országát nem e világban kereste, jóllehet a lelkek meghódítására bontott zászlót és nem a hatalom fénye után epedett, hódító útjában újabb és újabb akadályokra talált. A krisztusi tanításból kiáradó világosságok, a bűn fertőjébe merült világ szeme nem tudta kiállani. Összeesküdtek tehát a hatalom és

gonoszság az Igazság világának kiáltására... Kába gondolattal, tüzzel-vassal rontottak rá az Isten új veteményes kertjére, szédülték a hajtásokat, megölték az eszme kertészeit és millió vértanu sirján örvendeztek győzedelmük reményében...

Az egyház azonban, mint a bibliai csipke bokor, égett a fellobbanó lángokban, de el nem égett... Még erősebb lett az ellenállások tüzeiben és teljesedett rajta, hogy „virtus in opprobrietatibus perficitur“. Péter apostolt a durva erőszak keresztjére feszíti, a nagy Tarsita vére a Salvius folyó hullámaiba vegyül, a nép azonban, mely a krisztusi tanításban felismeri a fönségest, az istenit, átgázol a vértengeren és gyöngé testü nők ajkán, midőn a vadállatok elé vetik őket, felcsendül a hit jámbor éneke, melynek hallatára a cirkuszi közönség közül többen kilépnek a porondra és a kéjben elmerült, buta göggel ülő császár elé lépnek e szavakkal: „Ölj meg, mert én is keresztyén vagyok“...

Ennek a nagy, csodálatos hitnek alapja a Megváltó feltámadásában rejlik. Ezzel pecsételte meg tanainak igazságát... Ha nem támad fel, ki hitt volna istenségében? Itt, kőszikla sirjának összetört zárainál mutatta meg, hogy hatalmát az égből hozta és hogy feltámadott volna akkor is, ha a világ romjai alá temetik... Én vagyok a feltámadás és az élet! mondja ez Üdvözítő és ezzel a kijelentésével bizonyosságot tesz arról is, hogy az Isten lelkéből kipattant emberi lélek is halhatatlan és jutalmát avagy büntetését aszerint veszi, amint a hit fönséges tanait megbecsülte. vagy botor ésszel lábbal taposta...

És valamint a feltámadás ünnepét a fakadó, balzsamos tavaszi levegőben ünnepeljük, akképpen hozott dermesztő tél után új tavaszt az emberi szivekbe a Megváltó feltámadása... A hitetlenség dudvája elpusztult a lelkekből, a szeretet beköltözött az ember szívébe és ha a keresztyénség átalakító munkája után is találkozunk istentagadó gögös lelkekkel, ez nem az isteni tan erejének hiányossága, hanem annak örök bizonyossága, hogy a tagadás szelleme még mindig kísért a világban... Az a hatalom azonban, mely egy világot hódított meg, nem félti életét a kába tanoktól, mert az Üdvözítő szerint: „Ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak“...

És most a feltámadás ünnepén tisztítsuk meg lelkünket a földi salaktól és menjünk el lélekben a Megváltó felnyílt sírjához és tegyünk erős fogadást, hogy élő hitünkben nem fog megtántorítani semmi hatalom és hogy a szeretet, mely megváltotta a világot, a mi lelkünkben is világító melegítő nap lesz, melynek sugaraiban embertársainkat is részesíteni fogjuk...

Halleluja!

Koncz Ákos.

A szervezeti szabályzat.

Az alábbiakban közöljük a belügyminiszteriumnak a szervezeti szabályrendeletre hozott határozatát, valamint Vecsey Imre főjegyzőnek e határozatra vonatkozó eredeti előadói javaslatát. A tanács a márc. 24-én tartott ülésében tárgyalta a főjegyző javaslatát s azon itt-ott módosítást eszközölt.

ad. 125,245/1908. szám.
III.

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés száma: 3236—1908.

Tárgy: Debreczen sz. kir. város szervezési szabályrendelete.

A város törvényhatósági bizottsága 1908. évi augusztus hó 24-én és folytatólag 25-én tartott közgyűlésében 187. és 190. kgy. számok alatt meghozott határozataival módosította a város szervezeti szabályrendeletét és rendezte az összes tisztviselők, alkalmazottak s szolgaszemélyzet fizetését.

Ezen határozatok, valamint a módosított szabályrendelet ellen Török Gábor, Kertész Mihály s társai, Botka Ferenc s társai, Diószegi Ferenc s társai, Szabó Antal s társai, Turcsányi Gyula s társai, Bészler Károly, Szabó István s társai, Molnár Lajos s társai, Komlóssy Arthur, Steiner Jakab, Kovács István, Szentesi János, Kulcsár Imre s Csáki János debreczeni lakosok felebbezéssel éltek.

Az idézett közgyűlési határozatokat, valamint a város módosított szervezeti szabályrendeletét úgy hivatalból, mint a fent felsorolt felebbezések következtében a pénzügyi s kereskedelmi miniszter urak meghallgatása után felülbírálat alá vevén, felmerült észrevételeimet a következőkben hozom a város közönségének tudomására.

1. A szabályrendelet 7. §-ának 20. pontjában idézett 1877. évi XX. t.-c. 307. §-a 300. §-ra javítandó ki.

2. Az ugyanezen (7.) szakasz 40. pontjában foglalt azon intézkedés, mely szerint a városi közgyűlés hatáskörébe utaltatott felebbezések esetében a beltelkek feldarabolására vonatkozó politikai hatósági engedélyek megadása törlendő, miután a telekfelosztási ügyekben az eljárás s elsőfoku határozathozatal a város tanácsát, mint építkezési hatóságot illeti meg, s így a határozatal ellen irányító felebbezések az 1876. évi VI. t.-c. rendelkezései értelmében a város közigazgatási bizottságának hatáskörébe tartoznak.

Építkezési ügyekben ugyanis a tanács a törvényhatósági bizottságtól függetlenül, mint önálló hatóság jár el; a város közönsége csakis azon esetben jogosult telekfelosztási kérdésekben határozathozatalra, ha a telekfelosztással kapcsolatosan városrendezési vagy a város anyagi érdekét érintő kérdések bírálandók el, amely esetben hozandó közgyűlési határozatok a tanácsnak a telekfelosztási ügyekben követendő eljárása irányításául is szolgálnak.

3. A 12. §. utolsóelőtti bekezdésében az 1886: XXI. t.-c. 9. §-án kívül az 1901: XX. t.-c. 8. §-ára is hivatkozni kell.

4. A 14. §. második és harmadik bekezdése megfelelően átalakítandó, mert a főispáni hatáskör szabály-

rendeleti intézkedéssel nem korlátozható, illetőleg a törvényeknek idevonatkozó rendelkezései szabályrendelet után nem tághatók és nem módosíthatók. A kérdéses pont megfelelően így lenne szövegezendő: „Rendkívüli közgyűlés összehívására vonatkozólag a fennálló törvények rendelkezései irányandók 1886: XXI. t.-c. 46. §. és 73. §. d. pont; 1907: LX. t.-c. 7. 8. §§.

5. A 15. §. illetőleg a III. rész után pótlólag felveendő külön rész gyanánt a közgyűlés ügyrendjét megállapító rendelkezések, miután az ügyrend a szervezet egészítő részét képezi.

6. A 17. §. 14. pontja végén zárójelben foglalt utalások a következőképen helyesbitendők: („1898. évi XXI. t.-c. 1902. évi 35,000. és 1907. évi 140,000. számú belügymin. rend.:

7. A 18. §. második bekezdésében felsorolt tisztviselők közé felveendő a tiszti főorvos is, mint közegészségügyi ügyekben szavazattal nem bíró előadó.

8. A 20. §. c) pontja a vizszabályozási és belviz ügyeket a jog-és pénzügyi ügyosztálynak, a 21. §. 13. pontja pedig a külsőségi csatornázási ügyeket a gazdasági és erdészeti ügyosztály teendői közé sorozza, ezen rokon természetű ügyek az igazgatás egységessége érdekében egyugyanazon ügyosztálynak és pedig inkább az utóbb említett ügyosztálynak ügykörében volnának egyesítendők.

9. A 23. §. 6. pontja szabadosabban szövegezendő, mert a közegészségügy általános gyűjtő fogalma után következnek: „orvos-rendőri szabályok, rendeletek“ utánna ismét általános rendelkezés, ami az ezt követő ismét részletes meghatározás által az egész szakasz értelmét zavarossá s bizonytalanná teszi. Megjegyzem különben, hogy a járványügy és ragály kórok elleni intézkedés az 1876: XIV. t.-c. 157. §. c) pontja szerint a törvényhatóság első tisztviselőjének hatáskörébe tartozik.

10. A 25. §. 7. pontja a következőképen szövegezendő: „7. A hadmentességi díjkövetelések nyilvántartása,“

11. A 26. §. második bekezdésében a törvény rendelkezései helyett „fennálló törvények rendelkezései“ teendők, a harmadik bekezdés pedig a következőképen lesz szövegezendő:

„Nevezetesen összeírja az adókötelezetteket és adótárgyakat, gyűjti az egyenes adók kivetéséhez szükséges adatokat, kiveti az állami egyenes adók közül azokat, melyeknek kivetése törvény szerint a város feladata, továbbá a kereskedelmi s iparkamarai illetéket, utadót, a városi adókat, végül teljesíti az összes előírási, könyvelési, nyilvántartási és behajtási teendőket.

A város területén lakó feleket terhelő s végrehajtás után való behajtás céljából kimutatott bélyeg- és jogilletékeket a fennálló törvények és rendeletek értelmében nyilvántartja, behajtja és illetékes helyre beszállítja (1883. évi XLIV. t.-c. 52. és következő szakaszai, Magyarországi Rendeletek Tárának 1884. évfolyam 86. sorszám alatt kiadott 20,119—1884. számú pénzügyminiszteri rendelet III. s IV. része, továbbá a Magy. Rend. Tárának 1891. évfolyamában 45. sorszám alatt kiadott 103,539/1890. számú pénzügyminiszteri rendelet.)“

12. A 28. §. második bekezdésében ezen rész: „Az adóügyi panaszokat meghallgatja, azokat a lehetőséghez képest rövid uton elintézi“, a következőképen szövegezendő: „az adóügyi panaszokat meghallgatja s azokról, amennyiben elintézésük hatáskörét túlhaladja, jegyzőkönyvet vétet fel s azt átküldi az illetékes hatóságnak“.

13. A 35. §. végpontja azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a becsüsök a város belterületén az adóintéseket és fizetési meghagyásokat is kézbesíteni tartoznak; ez a rendelkezés az illetéki intések és az illetékekre vonatkozó fizetési meghagyások kézbesítése tekintetében helytelen, mert az 1881. évi XXXIV. t.-c. 14. §-a értelmében a fizetési meghagyásokat törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány köteles kézbesíteni.

Erre való tekintettel a 35. §. utolsó bekezdésének szövegéből az „és fizetési meghagyásokat“ szavak vagy

kihagyandók vagy közelebről megjelölendő, hogy ez a rendelkezés az illetéki fizetési meghagyások és az illetéki intések kézbesítésére nem vonatkoztható.

A fentjelzett szavak kihagyása esetén a bejelentési s központi kézbesítő ügyosztályról szóló 84. §. utolsó bekezdéseként a következő szövegezés veendő fel:

„Teljesíti a fennálló törvények és rendeletek értelmében az állami illetékekről kiállított fizetési meghagyások és intések kézbesítését (1881. évi XXXIV. t.-c. 14. §-a, továbbá a Magyarországi Rendeletek Tára 1884. évi évfolyamában 86. sorszám alatt közzétett 20,119—1884. számú pénzügyminiszteri rendelet I. és II. része.)“

14. A 37. §-ba felveendő az ujonnan rendszeresített külön iktatói állás, melynek szervezésével kapcsolatosan a §. 2-ik pontjában egyesíteni tervezett iktatói, kiadói és irattárvezetői teendők a két munkaerő között megfelelően megoszthatók.

15. Az 52. §. azon rendelkezése, hogy „a kikiáltási árt rendszerint az évi költségelirányzat megfelelő tételei képezik és az árverés eredményét a tanács jogosítva van helyben hagyni, vagy újabb árverést rendelni,“ — nem áll összhangban az 1886. évi XXII. t.-c. 120. illetve a 164. §. hatodik bekezdésének azon rendelkezéseivel, amelyek szerint a kikiáltási árt a törvényhatósági bizottság állapítja meg s az árverést is az hagyja helyben.

16. A 61. §. I. c) pontja, mely szerint a *polgármester veszi át a pénz- és értékküldeményeket*, s ezzel összefüggésben a szakasz II rész 5. pontja, továbbá a 121. §. első bekezdése ellentétben van az 1901. évi XX. t.-c. 38. §-ának rendelkezésével, amely hatályon kívül helyezte az 1886. évi XXI. t.-c. 73 §. c) pontjának a pénz- és értékküldeményeknek a polgármester által leendő átvételét kimondó rendelkezését.

Ezen indokból a 61. §. I. c) pontja és II. 5. pontja, valamint a 121. §. első bekezdése oly értelemben módosítandók, hogy a pénz- és értékküldeményeket, a számvevőség előzetes feljegyzése után a pénztáros és ellenőr vegye át.

A 61. §. II. 26. pontjában, az 1876. évi XIV. t.-c. 57. és 179. §§-aira, továbbá a 30. pontban az idézett törvény 60. és 156. szakaszaira való hivatkozás helytelen, ezen törvényszakaszok a 157. §-ra igazítandók.

A 61. §. II. 31. pontjának 2. és 3. sorában a 25,193 (helyesebben 25,194) ex. 1875. B. M. r. helyett a jelenleg fennálló 25,857—1906. B. M. szám rendeletre kell hivatkozni.

Ezen 61. §-nak az egészségügyi hatáskört részletező 27—33. pontjai után külön pontként felveendő:

„Közegészségi ügyekben másodfokon határoz.“

17. A 74. §. D/a) pontjának végéhez minden félreértés megelőzése végett pótlólag felveendő, hogy a *tiszti ügyész a gyámpénztári kölcsönök kötésénél semmiféle díjakat nem szedhet*, mert ily díjak szedését az árvaszéki ügyviteli szabályzat nem engedi meg és a kölcsönkötések körül a tiszti ügyésznek az árvaszék megbízása folytán hivatalból kell eljárnia.

18. A 77. §. negyedik sorában „rendőrkapitány“ helyébe „rendőrfőkapitány“ irandó.

19. A 81. §. 12. pontja, nem tekintve a prostitútoról szóló 11. és a gyógyszerárakra vonatkozó 13. pontokat, csak a *járványos betegségek alkalmával történő intézkedést* s a „közegészségügyre való felügyeletet“ említi, ami azonban nem meríti ki az 1876. évi XIV. t.-c. 154. §-ában felsorolt teendőknek azt a részét, amely törvényhatósági jogu város elsőfoku egészségügyi hatóságnak feladatát képezi.

Megjegyzendő még, hogy a renpörfőkapitányság közgazgatási ügyosztályának a 83. §-ában előírt feladatkörében a 14. pont alatt szintén helyet foglal: „járványos betegség idején a hatósági szabályok foganatosítására való felügyelet“, továbbá a 15. pont alatt „a közegészségügyre s a kötelező himlőoltás foganatosítására való felügyeletet“. Ezen rendelkezések szabatosan szövegezendők s közegész-

ségügyi törvény rendelkezéseinek szem előtt tartásával összhangba hozandók.

20. A 85. §. 4./a) pontja alá „az országos bűnügyi nyilvántartás tárgyában kiadott 24,300—908. számú igazságügyminiszteri rendelet végrehajtása“ felveendő.

21. A 93. §-ban, annak c) pontjában szereplő „fertőző“ szó helyébe, az 1876. évi XIV. t.-c. terminológiájának megfelelőleg „ragályos“ szó teendő, amely jelző a következő pontban helyesen használtatik.

A d) pont a következőképpen helyesbitendő: „felügyel a himlőoltás és a trachoma ügyében elrendelt intézkedések kellő foganatosítására“.

22. A 95. §) b. pontjában a „megvizsgálják“ szó után beveendő folytatólag: „felügyelnek a községi ápolás alatt levő *elmebetegre, hülyékre, siketnémákra, vakokra és nyomorékokra; ezekről nyilvántartást vezetnek*“.

A d) pontban „orvosrendőri szemléket“ helyébe „orvosrendőri hullaszemléket“ teendő; g) pontban „közpiacot“ szó után „vágóhidat“ szó beszúrandó; „élelmiszerkereskedéseket“ szó után „mészárszékeket“ beveendő; az m) pontban felveendő még: „továbbá ügyelnek a méreg s gyógyszeranyagokkal való kereskedésre és kezelésre“.

Az n) pontnak azon része: „mint kerületeiknek közegészségügyi örei, minden közegészségügyi mozzanat felett örködni, a kerületükben lévő közkutak állapotára“ a következő szöveggel helyettesítendő: „*kerületeiknek összes közegészségügyi viszonyai felett örködni*“.

A g) pontban szintén helyesebb, ha az „egészségügyi viszonyokról, közkutak állapotáról“ szavak a következőkkel cseréltetnek fel: „*közegészségi viszonyokról*“.

23. A 98. §-ban nem helyes annak kimondása, hogy csak egy fertőtlenítő alkalmaztatik, mert egy ember egymaga még egy lakásban sem végezheti kellő módon a fertőtlenítéssel járó sokféle teendőket.

Megfelelőbbnek tartanám, ha a város közönsége fontolóra venné a más hazai városokban is rendszeresített egészségügyi állások szervezését, amely állások a tiszti orvosok ellenőrző szolgálatának megkönnyítését célozzák és amely állásokra alkalmazottak közül kettő megfelelő kiképzetés után, kizárólag a fertőtlenítési teendőket elláthatná.

24. A 130. §-nak azon rendelkezése, hogy a pénztári naplókról másolat készíttessék és ez küldessék a mellékletekkel felszerelten megvizsgálás végett a számvevőséghez, olyképpen lenne megváltoztatandó, hogy a naplók lemásolásának mellőzésével az eredeti naplók küldendők át, az igazoló okmányokkal együtt a kezelési hónapot követő hó 4-éig megvizsgálás és könyvelés végett, átadási jegyzék mellett a számvevőséghez.

25. §. A mérnöki hivatal szervezetét tárgyaló XIV. részt illetőleg nem forog fenn észrevétel az ellen, hogy a főmérnök fizetésének felével, továbbá két mérnök és két utbiztos összes fizetésével a város közutalapja megterheltesse, mivel a fennálló uthalózat kellő fentartásánál való közreműködés a főmérnök félidejét bizonyára igénybe veszi és két mérnök, továbbá két utbiztos teljes tevékenységét igényelheti.

Félreértések kikerülése végett azonban az utalapot terhelő járandóságok a 138., 142. és 146. §§-okban pontosan s részletesen körülírandók, illetve meghatározandó, hogy a fizetés alatt a lakbérek és pótlékok is értetnek-e vagy sem s hogy a közuti állapot két utmester és az utkaparók járandóságai is terhelik.

Ezen körülírás szükségét igazolja azon körülmény is, hogy a város közuti költségelirányzatának illető rovatában a mérnöki járandóságok, a szabályrendelet vonatkozó rendelkezéséhez nem teljesen alkalmazkodva állítottak be.

Felveendő továbbá a szabályrendeletbe oly irányú rendelkezés, amely a műszaki tisztviselőket kötelezze, hogy az összes törvényhatósági közutakat évenként legalább ötször, a főmérnök legalább egyszer, a kiépített vonalakat pedig ezenfelül még ötször, illetve a főmérnök még egyszer beutazza, az utbiztosokra pedig oly kötelezettséget

hárítson, hogy az összes utakat kéthetenként legalább egyszer, a kiépítetteket pedig ezenfelül még egyszer bejárják.

A mérnöki hivatalban szervezett mérnöki s építési állásokat érintő rendelkezések kibővítendőek olyképen, hogy ezen állások elnyeréséhez az 1883. évi I. t.-c. 10. §-ában előírt alaki képzettség igazolása, továbbá a hivatalt vezető főmérnöknel 8 évi, a többieknel 4 évi gyakorlat kimutatása szükséges, a magángyakorlat pedig teljesen kizárandó.

26. A „Szakbizottság“-ról szóló és a 162—201. §§-okat magában foglaló XVIII. rész a „közgyűlésről“ szóló III. rész után állítandó be, miután a bizottságok a közgyűlés szervezetével kapcsolatosak, továbbá „Szakbizottság“ kitétel helyébe „Állandó bizottságok“ kifejezés lenne irandó s az egész szabályrendeletben keresztülvezetendő.

27. A 175. §-ba első bekezdésül, az 1876. évi XIV. t.-c. 164. §-ának megfelelőleg felveendő:

„Az egészségügyi bizottság tanácskozó, véleményező és indítványozó testület, amely rendszeren egyedül illető hatóságával érintkezik“.

28. A 201. §-ban számszerűleg meghatározandó a hortobágyi jószág tartó gazdák által választandó felügyelő gazdák száma, valamint e szakasz 3. bekezdésében részletezendők azon intézkedések, amelyek megtételére ezen bizottság jogosult.

29. A 202. §. I. b) pontjának a kerületi tisztviselők s szülésznők megválasztására vonatkozó részében felveendő, hogy ez az *egészségügyi bizottság javaslata, illetve kijelölése* alapján eszközözendő; ugyszintén ezen szakasz II. részének a tisztviselők kinevezésére vonatkozó rendelkezésbe is felveendő: „Az egészségügyi bizottság meghallgatásával“.

30. A szabályrendelet 207. (208.) §-a gyanánt felvéve volt azonban a törvényhatósági bizottság által törölt ezen szakasz: „*Renkivüli munkák teljesítésére* minden tisztviselő alkalmazható, amely renkivüli munkáért azonban külön díjazás nem jár“ a szabályrendeletbe ismét beállítandó, mert ennek hiányában a tisztviselők ezen kötelezettsége kétség tárgyát képezhetné.

Megjegyzem azonban, hogy ezen felveendő szakasz csak a tisztviselők szoros értelemben vett városi közigazgatási munka körére vonatkozatható s nem érinti azon renkivüli munkákat, amelyeket egyes tisztviselők a tanács felelősségének elve alapján annak megbízásából s képviselőként a város üzleti jellegű vállalatainál végeznek, valamint az ezen felügyelet fejében alapszabályszerűleg járó jutalékokat.

31. A 210. §. végén zárójelben beveendő a 37,323—1908. számú itteni rendeletre való utalás.

32. A 213. §. 1. pontjában az árvaszéki ülnökök törlendők és a 2. pontba, az árvaszéki elnök után állítandók be.

Ugyanezen szakasz második pontjába veendő fel az árvaszéki elnök s ülnökök után az árvaszékhez beosztott aljegyző is, mert ezen tisztviselő a szabályrendelet 69. §. c) pontja szerint, mint árvaszéki segédelőadó, ülnöki teendőket fog végezni, ezen esetben pedig az 1877. évi XX. t.-c. 177. §-ának 2. bekezdése értelmében szavazati joggal bír, tehát az árvaszéki elnök s ülnökökkel azonos minősítéssel kell bírnia.

Ezen szakaszba pótlólag felveendő az állatorvos minősítését illető rendelkezés, mely szerint nevezettől az 1888. évi VII. t.-c. 133. §-ában előírt minősítés beigazolása kívánandó meg.

33. A 214., illetve a 217. §§-ok rendelkezéseivel kapcsolatosan a *rendőrlegénység* felebbezésében előterjesztett azon kérelme, mely szerint a fizetési fokozatokba történt beosztásuk méltányosabban eszközöltessék, megfontolás s határozathozatal tárgyává teendő.

34. A 215. §-ban foglalt kimutatás 31. sorszáma alatt felvett *tisztviselő* e szám alatt törlendő és a 12. alatt, a főügyész után állítandó be azon sorrendnek megfelelőleg, amelyben a szabályrendelet egyes részei egymást követik, hasonlóképpen törlendők a 42—45. számok

alatt felvett kerületi orvosok és az alügyész után állítandók be.

35. A 215., illetve 69. §§-kal kapcsolatosan tárgyalás alá veendő lesz a város árvaszéki elnöke felebbezésében előterjesztett azon kérelem, hogy az árvaszéki segédszemélyzet létszámában külön iktató, kiadó s irattárosi állás rendszeresítették: miután az 1877. XX. t.-c. 177. §-a és a Gyámügyi ügyviteli szabályzat vonatkozó §§-ai erre alapot adnak és miután az árvaszéki személyzetre bízott teendők fontossága, illetőleg az árvaszék ügyforgalmához mért terjedelme ezen állások létesítését indokolná.

36. A városi sorompósok felebbezésében foglalt azon kérelem, mely szerint a nyugdíj-kötelékbe felvétessenek, az új nyugdíjszabályzat tárgyalásának keretében lesz érdemlegesen elbírálandó.

37. A *rendőrkapitányi kiadónak, valamint a városi hivatalszolgáknak* felebbezésében előterjesztett azon kérelem, hogy a fizetési fokozatokba történt beosztásuk méltányosabban eszközöltessék, hasonlóképpen megfontolás s határozathozatal tárgyává teendő.

38. A 222. §-ba az igénybevehető podgyász s hordár díjakat szabályozó rendelkezés, valamint kimondandó, hogy azok, akiknek feláru menetjegy váltására van jogosultságuk, az utazási jegynek csak felerészét jogosítvák felszámítani.

39. Minthogy végül a szervezési szabályrendeletben a városi tisztviselők, segéd-, kezelő-személyzet stb. *illetményeinek tervezett szabályozása az elvi alapot és rendszert nélküli* és a maga egészében ellenkezik az időközben a városok állami segélyezése, valamint a városi tisztviselők illetményei és egyes szolgálati s jogviszonyainak rendezése ügyében 1909. évi december 18-án 166,000—18,574—1909. szám alatt hivatali elődöm által kiadott körrendeletben lefektetett elvekkel és rendelkezésekkel, felhívom a város közönségét, hogy a szervezési szabályrendeletnek a tisztviselők, segéd- s kezelő személyzet, valamint egyéb alkalmazottak fizetését illető részeit ezen körrendelet intézkedéseivel összhangba hozni igyekezzenek, a szervezési szabályrendeletet a fentiek alapján újból dolgozza át s hozandó határozatát az összes tárgyratok kapcsán terjessze fel hozzám újból jóváhagyás végett.

A szabályrendelet azon részei ellenben, amelyek észrevételeim által nem érintettek, *elvéleg már most jóváhagyottaknak tekintendők*, amiből kifolyólag megengedem, hogy a szabályrendelet nem kifogásolt részei a felderülő szükséghez képest életbeléptessenek és végrehajtassanak.

Jelen rendelettel, a szabályrendelet, valamint a szóban levő határozatok ellen beérkezett felebbezések is elintézték nyertek.

Miről a város közönségét az iratok visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem.

Budapest, 1910. évi február hó 24-én.

A miniszter helyett:

Dr. Némethy Károly,
miniszteri tanácsos.

Határozati javaslat.

7. §. 20. pont 4-ik sorában „307. §.“—„300. §“-ra helyesbitendő.

7. §. 40. pont törlendő, vagy módosítandó következőképen: „Másodfoku határozathozatal telekfelosztási ügyekben, ha ez a várost városrendezési, vagy anyagi tekintetben érinti.“ Törlés esetén a szakaszok megfelelőképen sorszámozandók.

12. §. 6-ik kikezdésében a „9. §-a“ után beszurandó: „és az 1901. évi XX. t.-c. 8. §-a“.

14. §. második és harmadik bekezdése helyett következő szöveg: „Rendkívüli közgyűlés összehívására vonatkozólag a fennálló törvények rendelkezései irányadók. [1886. évi XXI. t.-c. 46. §. és 73. §. d) pont. 1907. évi LX. t.-c. 7. és 8. §§.]“

15. §., illetve a III. rész után beveendő: „A közgyűlés rendje.“

17. §. 14. pontja végén a zárójelbe foglalt utalások következőképpen helyesbítendő: „(1898. évi XXI. t.-c., 1909. évi 35,000. és 1907. évi 140,000. számú B. M. rendelet.)“

18. §. következőképpen helyesbítendő: „Ezeken kívül a tanácsulésekben“ szavak után beszúrandó: „a tisztifőorvos közegészségi ügyekben.“

20. §. c) pontja törlendő, illetve átteendő a

21. §-hoz, mint 14-ik pont. Így a gazdasági és erdészeti ügyosztálynál a 14-ik pont a következő lenne: „vizszabályozási ügyek és belvízkérdések.“

23. §. 6. pont. A miniszteri leirat ezen pont szabatosabb szövegezését kívánja meg. Ide vonatkozó javaslatom az lenne, hogy ezen pont szövege röviden következőleg volna megállapítandó: „a tanács hatáskörébe tartozó intézkedések és azok végrehajtására vonatkozó ellenőrzés és felügyelet“. A szöveg többi részét kihagyandónak vélem, mert egy ilyen általános értelemben tartott szöveg mindent felölel, míg a részletezés esetleg hiányokat tüntetne fel. A járvány ügy és ragálykórok elleni intézkedést kihagyandónak vélem, mert — helyesen jegyzi meg a belügyminiszteri leirat, hogy ezen intézkedések az 1876. évi XIV. t.-c. 157. §. c) pontja szerint a törvényhatóság első tisztviselőjének hatáskörébe tartozik. Ennek megfelelőleg a 61. §. II. 26. pontjában megfelelő rendelkezés foglaltatik.

25. §. 7. pontja következőleg szövegezendő: „a hadmentességi díj követelések (talán kötelesek!) nyilvántartása.“

26. §. második bekezdésében ezen kifejezés helyett: „törvény rendelkezései“ — „fennálló törvények rendelkezései“ teendő.

26. §. 3-ik bekezdése következőképpen lesz szövegezendő: „Nevezetesen összeírja az adókötelezetteket és adótárgyakat, gyűjti az egyenes adók kivetéséhez szükséges adatokat, kiveti az állami egyenes adók közül azokat, amelyeknek kivetése törvény szerint a város feladata; továbbá a kereskedelmi és iparkamarai illetéket, utadót, a városi adókat; végül teljesíti az összes előírási, könyvelési, nyilvántartási és behajtási teendőket.“

A város területén lakó feleket terhelő és végrehajtás útján való behajtás céljából kimutatott bélyeg- és jogilletékeket a fennálló törvények és rendeletek értelmében nyilvántartja, behajtja és illetékes helyre beszállítja. (1883. évi XLIV. t.-c. 52. és következő §§. Magyarországi Rendelet Tárának 1884. évf. 86. sorszám alatt kiadott 20,119/1884. sz. P. M. rendelet III. és IV. része; továbbá az 1891. évfolyam 45. sorszám alatt kiadott 103,539/1890. sz. P. M. rendelet.)“

28. §. 2-ik bekezdésében ezen rész: „az adóügyi panaszokat meghallgatja és azokat a lehetőségekhez képest rövid uton elintézi“, következőképpen szövegezendő: „az adóügyi panaszokat meghallgatja s azokról, amennyiben elintézésük hatáskörét túlhaladja, jegyzőkönyvet vesz fel és azt átküldi az illetékes hatóságnak.“

37. §. A belügyminiszteri rendeletnek a 37. §-ra vonatkozó észrevétele nem világos. Külön rendszeresített iktatói állásra hivatkozik, holott az új szabályrendeletben rendszeresített és a 215. §. 129. sorszámú alatt sorolt iktató van említve a 37. § 2. pontja alatt azon megjegyzéssel, hogy ez az iktató teljesíti a kiadói és irattárvezetői teendőket is. Ez az állás eddig szervezve nem volt és ezeket a teendőket egy oda beosztott irnok végezte. Ezen hármas munkának a leiratban kívánt megosztása csakis egy új kiadói állás szervezésével lenne keresztülvihető.

52. § 2-ik bekezdésének két utolsó pontja következőképpen módosítandó: „A kikiáltási árt a törvényhatósági bizottság állapítja meg és az árverés eredményét is az hagyja jóvá. (1886. évi XII. t.-c. 120. és 164. §§.)“

61. §. I. c) pontjából ezen szavak: „pénz- és értékküldeményeket“ törlendők.

61. §. II. 5. pontja egészben törlendő Ennek megfelelőleg a

121. §. első bekezdése következőleg módosítandó: „A postai pénz- és értékküldeményeket — az árvaszék részére érkezettek kivételével — a számvevőség előzetes feljegyzése után a pénztáros és ellenőr veszi át. (1901. évi XX. t.-c. 38. §., 55,200—1903. B. M. sz. rendelet 26. §.)“

61. §. II. 26. pontjában az 1876. évi XIV. t.-c. 157. §-a idézendő, ugyszintén a

61. §. II. 30. pontjában is.

61. §. II. 31. pontjának hivatkozása következőleg igazítandó ki: [„1876. évi XIV. t.-cz. 157. §. g) pont, 25,857—1906. B. M. sz. rendelet.“]

61. §. II. 33. pont után, mint külön 34-ik pont felveendő a következő szöveg: „közegészségi ügyekben másodfokon határoz“. A további pontok megfelelőleg sorszámozandók.

74. §. Da) pontja után következő szöveg veendő fel: „A tiszti ügyész gyámpénztári kölcsönök kötésénél semmiféle díjakat nem szedhet.“

77. §. 4-ik sorában „rendőrkapitány“ helyett „rendőrfőkapitány“ irandó.

81. §-nál a rendőrfőkapitánynak közegészségügyekbeni teendőit szabatosan, a közegészségügyi törvény rendelkezéseinek szem előtt tartásával kívánja a miniszteri leirat megállapítani. A közegészségügyi teendőkről módosított szabályrendeletünkben szó van a 81. §-ban és a 83. §-ban is; tehát közegészségügyi teendőket oszt be a rendőrfőkapitány személyes és közvetlen vezetése alatt álló elnöki ügyosztályhoz és a közigazgatási ügyosztályhoz is. Ez mindenesetre hatásköri összeütközést és zavart okozhat. Nézetem szerint a közegészségügyi teendők elrendelése, végrehajtása és az azokra való felügyelet vagy a főkapitány hatáskörébe, vagy a közigazgatási ügyosztályt vezető rendőrfőkapitány ügykörébe osztandó be. Ezen ügyek fontosságára való tekintettel talán a főkapitány hatáskörébe kellene utalni ezen teendőket. A szövegezést illetőleg meghallgatandónak gondolnám Körner Adolf tanácsnokot és a tiszti főorvost.

84. §. utolsó bekezdéseként a következő szöveg lenne felveendő: „Teljesíti a fennálló törvények és rendeletek értelmében az állami illetékekről kiállított fizetési meghagyások és intések kézbesítését. (1881. évi XXXIV. t.-c. 14. §., Magyarországi Rendelet Tára 1884. évf. 86. sorszám alatt közzétett 20,119—1884. sz. P. M. rendelet I. és II. része.)“

85. §. 4a) pontja pótlandó a következővel: „az országos bűnügyi nyilvántartás tárgyában kiadott 24,300—1908. sz. igazságügyminiszteri rendelet végrehajtása.“

93. § d) pontja következőleg módosítandó: felügyel a himlőoltás és trachoma ügyekben elrendelt intézkedések kellő foganatosítására;

93. §. e) pontjában „a fertőző betegségek“ helyébe „ragályos betegségek“ kifejezés illesztendő.

95. §. b) pontja pótlandó a következővel: „felügyelnek a községi ápolás alatt levő elmebetegekre, hülyékre, siketnémákra, vakokra és nyomorékokra; ezekről nyilvántartást vezetnek“.

95. §. d) pontjában „orvosrendőri szemléket“ helyett „orvosrendőri hullaszemléket“ teendő.

95. §. g) pontjában e szavak után: „mihez képest a közpiacot“ beszúrandó „vágóhidat“, — „élelmiszerkereskedéseket után „mészárszékeket“.

95. §. m) pontja pótlandó a következővel: „továbbá felügyelnek a mérge- és gyógyanyagokkal való kereskedelemre és kezelésre“.

95. §. n) pontjának következő bekezdése: „mint kerületeiknek közegészségügyi őrei, minden közegészségügyi mozzanat felett örködni, a kerületükben levő közkutak állapotára“ törlendő és e helyett a következő illesztendő: „kerületeiknek összes közegészségügyi viszonyai felett örködni“.

95. §. q) pontja következőleg módosítandó: „a köz-

egészségügyi viszonyokról és a köztisztaságról a tisztí főorvosnak havonként jelentést tesznek“.

98. §-ra tett észrevételt illetőleg meghallgatandónak vélem a tisztí főorvos véleményét.

130. §. következőleg lenne módosítandó: „Az eredeti pénztári napló a pénztárnok és ellenőr által aláírva az okirattal és segédnaplókkal együtt a kezelési hónapot követő hó 4-ik napjáig megvizsgálás és könyvelés végett átadási jegyzék mellett a számvevőséghez átteendő; a naplókat és átadási jegyzéket a számvevőség aláírja és mint a felszerelt számadás átvételéről szóló elismervényt a pénztárnak visszaadja“.

136. §-ba, mint új 4-ik pont, következő lenne beillesztendő: „4. Az összes törvényhatósági közutakat évenként legalább ötször, a főmérnök legalább egyszer; a kiépített vonalakat pedig ezen felül még ötször, illetve a főmérnök még egyszer beutazni köteles. Erről a főmérnök a polgármesternek, a szakosztályt vezető mérnök pedig a főmérnöknek minden egyes esetben az utazás bevégezése után 8 nap alatt jelenteni tartozik“.

138. §. utolsó előtti bekezdése következőleg lenne módosítandó: „A főmérnöknek, az építésznek, a mérnöknek és az építőmesternek a törvényszerű minősítéssel kell bírniuk és ezenkívül a hivatalt vezető főmérnöknek nyolc évi, a többieknek négy évi gyakorlat kimutatása szükséges. A városi mérnöki hivatal tagjainak magán munkálatok végeztetését a polgármester a főmérnök meghallgatása után esetről-esetre engedélyezheti. Ezen engedély előzetes kikérése és megnyerése nélkül a magán-gyakorlat folytatása teljesen kizáratik“.

Minthogy a magángyakorlatra vonatkozó megjegyzés a 134. §. utolsó bekezdésében foglaltatik, ahol azonban ez nem megfelelő helyen volt, a 134. §. utolsó bekezdése törölnöd.

138. §. Utolsó bekezdése a következőleg lenne módosítandó: „A főmérnök fizetésének fele és két mérnök teljes fizetése az utadó-alap terhére esik. Fizetés alatt a lakberek és pótlékok is értendők“.

142. §. a következő bekezdéssel lenne pótlandó: „A város külterületére beosztott 2 utmester összes javadalmazását, ide értve a lakberekét és pótlékokat is az adóalap fedezi.“

145. §. pótlandó a következővel: „ezenkívül az utmesterek az összes utakat kéthetenként legalább egyszer, a kiépítetteket pedig ezenfelül még egyszer bejárni kötelesek. Ezen köteleességük teljesítéséről a bejárás megtörténte után három nap alatt esetről-esetre a főmérnöknek jelenteni tartoznak.“

146. §. pótlandó lenne a következővel: „A külső-ségre alkalmazott utkaparók összes javadalmazását, ide értve a lakberekét és a pótlékokat is az utadóalap fedezi.“

XVIII. rész a miniszteri leirathoz képest a közgyűlésről szóló III-ik rész után lenne beillesztendő és a „szakbizottság“ kitétel helyébe mindenütt „állandó bizottság“ kifejezés lenne irandó.

175. §. első bekezdéséül a következő lenne beillesztendő: „Az egészségügyi bizottság tanácskozó, véleményező és indítványozó testület, amely rendszeren egyedül illető hatóságával érintkezik.“

201. §. Az intéző bizottságról szóló ezen szakaszba beillesztendő a felügyelő-gazdák száma. Ezenkívül kívánja a belügym. leirat, hogy ezen §. egy harmadik bekezdéssel toldassék meg, amelyben részletezendők azon intézkedések, amelyek megtételére az intéző-bizottság jogosult. Ezen miniszteri észrevételre megjegyzem, hogy a második bekezdésben a bizottság teendői, habár csak nagy vonásokban, elsorolva vannak. A részletezést illetőleg javaslatot tenni ez alkalommal nem tudok, mert ennek az intéző-bizottságnak a hatáskörével tisztában sohasem voltunk. Épen ez okból azonban célszerűnek tartanám, hogy a leirathban foglalt kívánságnak elég tételnek.

207. §-ban mint új szakasz felveendő a következő: „Rendkívüli, de csakis szoros értelemben vett városi közigazgatási munkák teljesítésére minden tisztviselő alkal-

mazható, azonban e rendkívüli munkáért külön díjazás nem jár.“

(A további szakaszok megfelelőleg sorszámozandók.)

210. §. után zárójelbe beveendő: („37,323—1908. B. M. sz. rendelet“).

213. §. utolsó pontjából ezen szavak: „árvaszéki ülnököknek“ törölnödök s ugyanezen § második pontjába beteendő, amikor is ezen pont következőleg fog szólni: „2. Az árvaszéki elnöknek, árvaszéki ülnököknek és árvaszékhez besztott aljegyzőnek stb.“

213. §. pótlandó a következőkkel: „12. Az állatorvosoktól az 1888. évi VII. t.-c. 133. §-ában előirt minősítés beigazolása kívánandó meg.“

214. §. és 217. §-hoz azon megjegyzést fűzi a miniszteri leirat, hogy a rendőrlegénységnek a fizetési fokozathoz történő beosztása méltányosabban lenne eszközöndő és megfontolás s újabb határozathozatal tárgyává teendő. Minthogy a rendőrlegénység fizetésének megállapítását magasabb összegekben hozom javaslatba és mivel az öt éves beosztás helyett négy, vagy esetleg három éves beosztást alkalmaznánk, amely esetben a házipénztár ezen első alkalommal nagyobb mérvű megterhelést szenvedne: javaslatom az, hogy az átmeneti intézkedést tartalmazó 214. §. változatlanul tartassék meg.

215. §-ra tett észrevételek, minthogy az ezen §-ban foglalt kimutatás javaslatomnak megfelelően teljesen kihagyandó lesz, hogy a létszám megállapítását tartalmazó összeállításnál a tisztí főorvos, a tisztí főügyész után, a ker. orvosok az alügyész után sorozandók.

69. §. h). A miniszteri leirat 35. pontja alatt tett észrevételt illetőleg javasolom, hogy a 69. §. L) pontja következőleg módosittassék: „A segédszemélyzet u. m.: 1 iktató, 1 kiadó, 1 irattárnok és a szükséges napidíjas őrök.“ Ennek megfelelőleg javasolom továbbá, hogy az árvaszékhez egy iktató, egy kiadó és egy irattárnoki állás rendszeresítették, még pedig az általam beterjesztett fizetési tervezet XI. fizetési osztály 3-ik fokozatában kezdődő javadalmazással. (1800 kor. fizetés 640 korona lakpénz.)“

A miniszteri leirat 36. pontját illetőleg javasolom méltóztassanak a városi sorompósok azon kérelmét, hogy ők a nyugdíj kötelékbe felvétessenek, a jog- és pénzügyi bizottsághoz kiadni, minthogy az új nyugdíj-szabályzat tárgyalás végett ezen bizottságnál van.

A miniszteri leirat 37. pontjára megjegyzem, hogy miután a fizetések az általam tervezett kimutatásnak megfelelőleg bizonyos mérvű emelkedésben részesülnek, a rendőrfőkapitányi kiadó és a városi hivatalszolgák felebezésében foglalt kérelem ez által nézetem szerint teljesítve van.

222. §. következő módosítását ajánlom: Cim: „Napidíj fokozatok. Az 1. és 2. bekezdést törölnöd és kezdeném a I-gyel. Azután a I. rész után tenném be a következőket: „A fent megállapított napidíjakon kívül az igazolt és tényleg kifizetett szállás- és fuvardíjak, valamint a podgyász- és hordár-díjak is felszámíthatók.“

Azon tisztviselők, akiknek feláru menetjegy váltására van jogosultságuk, az utazási jegyeknek a fele részét számíthatják fel.

Reprezentációs kiküldetések eseteiben a tanács szabja meg a napidíjat, amely azonban a jelen szabályrendelet szerint felszámítható napidíj kétszeresénél több nem lehet.“

II. első bekezdése után lenne beillesztendő a következő: „A város belterületén sem köz-, sem magán-ügyben napidíj nem jár. Uti átalánnyal ellátott tisztviselők napidíjat és utazási költséget csak abban az esetben számíthatnak fel, ha kiküldetésük saját működési területükön kívül esik, vagy ha rendes szolgálati minőségükkel egybe nem kötött teendő végzésére küldetnek ki.“

Javasolom egy számgyakornoki állás rendszeresítését. Indokolom ezt azzal, hogy az árvaszéknel jelenleg csak egy számtiszt van beosztva, aki hogyha betegség esetén, vagy más ok miatt teendőinek ellátásában akadályozva van, a mai állapotok szerint nem helyettesíthető, külö-

nősen azon idő alatt, amíg az árvaszék a városházán kívül nyer elhelyezést.

Amennyiben a belügyminiszter ur a szabályrendeletnek észrevételek által nem érintett részeit elvileg jóváhagyta és megengedte, hogy ezen részek a felmerülő szükséghez képest életbe léphessenek és végrehajtsanak: javasolom, méltóztassanak előterjesztést tenni a közgyűlésnek, hogy a rendőrfelügyelői, adófőtisztai és a számgyakornoki állások ez alapon a legközelebbi jövőben betöltsenek.

Javaslat

a szervezeti szabályrendelet XIX. részének módosításához.

A 202. §. I. a) pontja változatlanul marad. A b) pontnál szükségesnek tartanám minden félremagyarázás kikerülése szempontjából ált. kifejezés helyett „az összes segéd- és kezelőszemélyzetet“ az állásokat egyenként elsorolni, annyival is inkább, mert sehol a megkülönböztetés arra nézve, hogy mely állások a tisztviselői és melyek tartoznak a segéd- és kezelő személyzethez megtéve nincs és e tekintetben nagyon könnyen félreértések állhatnak elő.

Ezenkívül a miniszteri leirat kívánságához képest a b) pont végén megjegyzendő, illetve beveendő: „a kerületi tisztiorvosok és szülésznők megválasztása az egészségügyi bizottság javaslata, illetve, kijelölése alapján történik.

Ugyanezen § II. pontjához módosításként javaslom, hogy vétessék be a rendőrfelügyelői állás. Azt gondolom, nem igen szükséges a tek. tanács előtt azon álláspontoknak helyességét indokolnom, hogy közérdekből mennyire kívánatos, hogy a rendőrfelügyelői állás kinevezés útján töltsék be. A rendőrfelügyelő a végrehajtó rendőrségnek, a szoros értelemben vett rendőri személyzetnek épen úgy főnöke és vezetője, mint a rendőrfőkapitány az egész rendőrségnek és rendőri tisztviselői karnak. És ha nem fontosabb, de egyenlő fontossággal bír a rendőrség tevékenységének kifejtésében, a kiadott rendelkezéseknek pontos és szakszerű végrehajtása. Nagy behatással bíró kérdésnek tartom tehát azt, hogy a végrehajtásra hivatott rendőrség élére egy képzett, gyakorlattal bíró, erélyes és tapintatos egyén alkalmaztassék. Választásnál pedig ezt elérni, amit a tapasztalat sokszor beigazolta, igen sokszor nagyon nehéz, annyival is inkább, mert félek tőle, hogy sokan ezen állás fontosságát lekicsinyelhetik.

A főispáni életfogytiglani kinevezésnél azonban feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a polgármester befolyása biztosítható. Ezért ezen § II. bekezdésének első sorát javasolnám a következőleg módosítani: „a főispán, a polgármester és a tanács véleményének meghallgatásával életfogytiglan nevezi ki: „ . . .

Ezenkívül a miniszteri leirat kívánságához képest ezen részbe felveendő: „a tisztí főorvos kinevezése mindenkor az egészségügyi bizottság meghallgatásával is történik“.

A közgyűlés által elfogadott szabályrendelet a tisztviselők és az összes alkalmazottak fizetéseit, mellőzve a fizetési osztályokba és fokozatokba való sorozást és tekintet nélkül az eltöltött szolgálati időre egy összegben állapította meg. Miután a belügyminiszter ur leiratában azon, nézetem szerint, helyes álláspontot foglalja el, hogy a fizetések osztályok és fokozatok szerint állapítandók meg és hogy az alkalmazottak eltöltött szolgálati évök szerint osztandók be az osztályokba és fokozatokba és mivel javaslatomat ennek megfelelőleg készítettem el, ennek megfelelőleg a 202. § után a következő új szakaszok bevételét hozom indítványba:

203. §.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósága tisztviselőinek, segéd- és kezelő személyzetének létszámát a — §-ban foglalt kimutatás állapítja meg.

204. §.

A polgármesternek, mint a város törvényhatósága első tisztviselőjének fizetése fizetési osztályon felül egy összegben a következőleg állapítatik meg:

fizetés . . .	12,000 kor.
lakpénz . . .	2,000 kor.
személyi pótlék	1,000 kor.

Rendelkezésére áll ezenkívül egy városi ugynevezett polgármesteri fogat és egy tisztilegény.

205. §.

A városi tisztviselők (tisztí, segéd- és kezelő személyzet) fizetés és lakpénz tekintetében a vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról szóló 1904. évi X. t.-c. által megállapított VI—XI. fizetési osztályokba soroztatnak és az alábbi szakaszokban foglalt változtatásokkal az ezen osztályokra rendszeresített fizetés és lakpénznek megfelelő összegű fizetés és lakpénzben részesítetnek.

206. §.

A XI—X. és IX. fizetési osztályokban 5—5, a VIII—VII. és VI. fizetési osztályokba pedig 3—3 fokozat állapítatik meg.

A várakozási idő az egyes fokozatok közötti előlépést illetőleg a XI—X. és IX. fiz. oszt.-ba négy év, a VIII—VII. és VI. fiz. oszt.-ba pedig öt év.

A VI. fiz. oszt.-ba soroztatnak: a főjegyző, mint polgármester helyettes és a főkapitány.

A VII. fiz. oszt.-ba soroztatnak: az árvaszéki elnök, a tanácsnokok, a főszámvevő, a tisztí ügyész és a főmérnök.

A VIII. fiz. oszt.-ba soroztatnak: az I. és II. aljegyző, a tisztí főorvos, a árvaszéki ülnökök, a főszámvevő helyettes, az építész, a mérnökök, az erdőmester és két rendőrkapitány (egyik a bünyügyi oszt. főnök, másik a mezőrendőrkapitány.)

A IX. fiz. oszt.-ba soroztatnak: két rendőrkapitány, a III. és IV. aljegyző, a főlevéltárnok, a házipénztárnok, a számvevők és erdészek, akiknek fizetése ezen osztály 3-ik fokozatán kezdődik, továbbá a négy I. oszt. rendőrfogalmazó, az adófőtiszt, a tisztí alügyész, az adópénztárnok és a közgyám, akiknek fizetése ezen osztály ötödik fokozatán kezdődik.

A X. fiz. oszt.-ba soroztatnak: a négy II. o. rendőrfogalmazó, a ker. orvosok, a vágóhídi igazgató, a városgazda, a házipénztári ellenőr, a számtisztek, a rendőrfelügyelő, a tanácsi iktató, a tanácsi kiadó és az építőmester, akiknek fizetése ezen osztály harmadik fokozatán kezdődik. Továbbá a birtoknyilvántartó, illetéknnyilvántartó, vámfelügyelő, adópénztári ellenőr, gyámpénztári ellenőr, az adókievetők, a mátai biztos és a mérnöki rajzolók, akiknek fizetése ezen osztály ötödik fokozatán kezdődik.

A XI. fiz. oszt. soroztatnak: az adótisztek, a pénztári tisztek, a vágóhídi ellenőr, a leltárbiztos, a rendőrfőkapitányi iktató, a főkap. kiadó, a polgári biztosok, a rendőrbiztosok, a mezőr. biztosok, a népfelkelő nyilvántartó, az I. o. kórházi biztos, a szállásmester, a külső állatorvosok, az irodatisztek, a levéltárnok és a vágóhídi gépész, akiknek fizetése ezen osztály harmadik fokozatán kezdődik; továbbá a segéd városgazda, a gyakornokok, az irnokok, a végrehajtók, a kézbesítést vezető, a helyettes leltárbiztos, a II. o. kórházi biztos, a katonai nyilvántartó, a katonai ügyi iktató, utmesterek, segéd adókievetők és büntetéspénz behajtó, akiknek fizetése ezen osztály ötödik fokozatán kezdődik.

207. §. Azt, hogy a fiz. osztályokba sorozott tisztviselőknek, segéd- és kezelőszemélyzetnek minő fizetésre van igényük, a — §-ban foglalt kimutatás tünteti fel.

208. §. A lakáspénz minden egyes fizetési osztályra nézve egyenlő összegben állapítatik meg.

Azok a városi tisztviselők, akik természetben kapnak lakást, lakáspénzre igényt nem tarthatnak.

209. §. A fizetés és lakbéren felül pótlékban részesülnek a következő tisztviselők:

a gazdasági tanácsnok, napidijátalány címen	800 K
főmérnök, működési pótlék címen	2000 K
bűnügyi osztályfőnök, működési pótlék címen	500 K
mezőrendőrkapitány, lótartás és napidijátalány címen	2000 K
építész, működési pótlék címen és személyi pótlék címen	1600 K
erdőmester, lótartás és napidijátalány címen	2000 K
városgazda, napidijátalány címen	800 K
rendőrségi felügyelő, lótartási átalány címen	600 K
külső ker. orvos, lótartási átalány címen	600 K
vágóhídi gépész, működési pótlék címen	600 K
máti biztos, lótartási és napidijátalány c.	600 K
külső állatorvosok, ló. és napidiját. c.	600—600 K
mezőrendőrbiztosok, lótartási átalány c.	600—600 K
külső utmesterek, lótartási átalány c.	600—600 K
külsőségi végrehajtó, lótartási és napidiját. c.	1000 K

210. §. A szolgálati idő tartamának kezdete az első választás, vagy kinevezésnél a hivatalos eskü letételének napjától, más esetekben, ha az új állás elfoglalásának napja megállapítva nincs, a kinevezés, vagy választás napjától számítatik.

211. §. Új hivatali állások rendszeresítésük alkalmával az ezen szabályrendelet által megállapított fizetési osztályok valamelyikébe sorozandók be.

212. §. A tisztviselők (segéd- és kez. személyzet) az egyes fizetési osztályokba választás, illetőleg kinevezés folytán jutnak. A választás, illetőleg kinevezés csak az illető fizetési osztály legalsóbb fizetési fokozatába való sorozással történhetik.

Kivételt képeznek ezen szabály alól: a XI., X. és IX. fiz. oszt.-ba sorozott azon tisztviselők és alkalmazottak, akiknek fizetésük az előbbi §. szerint az illető fizetési osztályok harmadik fokozatában kezdődnek.

Ugyanazon fiz. oszt.-ban a meghatározott idő eltelte után újabb választás, vagy kinevezés nélkül lép elő az illető városi alkalmazott a magasabb fokozatba, mindazonáltal az előlépés pontos határidejét és a magasabb fizetés folyósítását a számvevőség előterjesztésére a városi tanács állapítja meg. Kivételt képez azon alkalmazott, kinek várakozási ideje fejelemileg meghosszabbított.

Ha valamely fiz. oszt.-ba tartozó alkalmazott ugyanazon fiz. oszt.-ba tartozó más állásra alkalmaztatik, ez csakis azzal a fizetéssel történhetik, melyet az illető előbbi állásában élvezett.

213. §. A jelen szabályrendelet hatályba léptéig ugyanazon állásban, vagy ugyanazon fizetéssel eltöltött szolgálati időt az igények egyenkénti megállapításánál úgy kell számba venni, mintha az a szabályrendelet hatályának tartama alatt telt volna el.

214. §. A magasabb összegű fizetésre igényt adó szolgálati időbe a szabadságon töltött idő beszámítandó, ha az egyhuzamban egy évet meg nem halad.

215. §. A szolgálati idő számításánál az u. n. kedvezményes évek (az 1896. évi millenáris), továbbá a helyettesi minőségben, ugyszintén a nyolc hétnél hosszabb ideig tartó tényleges katonai szolgálatban, vagy ideiglenes nyugalmazott állapotban töltött idő be nem számítható. Azonban a tényleges katonai szolgálatot, illetőleg az ideiglenes nyugdíjazást megelőzőleg és az azt követőleg ugyanazon fizetési osztályban eltöltött szolgálati idő együtt számít.

216. §. Rendszeresített állásokban a fizetési fokozatba való beosztásnál a végleges és az ideiglenes minőségben eltöltött szolgálati idő között különbség nincs.

217. §. Tiszteletbeli tisztviselő csak akkor lép az illető állással egybekötött illetmények élvezetébe, ha arra az állásra megválasztatik, illetőleg valósággal kineveztetik.

A tiszteletbeli állásban eltöltött szolgálati idő azonban sem a magasabb fizetési fokozatba, sem a magasabb fizetési osztályba való előlépés szempontjából nem jön figyelembe.

218. §. A XI., X. és IX. fizetési osztályból a közvetlenül magasabb fizetési osztályba megválasztott, illetőleg kinevezett azoknál a városi tisztviselőknél és alkalmazottaknál, akik e kinevezést, illetőleg megválasztást megelőzőleg a közvetlenül alacsonyabb fizetési osztályban 15 évnél többet töltöttek, a 15 évet meghaladó ez az idő — a magasabb illetményekre való igény szempontjából — olyannak tekintendő, mintha ezt a magasabb fizetési osztályban töltötték volna s fizetésük ebben a magasabb fizetési osztályban ennek megfelelően állapítandó meg.

219. §. Azoknak a városi alkalmazottaknak, kik jelen szabályrendelet hatályba lépte után töltik be a magasabb fizetési fokozatra igényt adó szolgálati idejüket, a magasabb fizetési fokozatra való igényük hivatalból állapítandó meg s a magasabb fizetési fokozattal járó fizetés az igényt megállapító szolgálati idő leteltét követő hó 1-étől kezdve teendő folyóvá.

A városi alkalmazottaknak magasabb fizetési fokozatra igényt adó szolgálati idejét a városi számvevőség állománykönyvekben nyilvántartani s minden egyes igényt adó szolgálati idő betöltéséről a városi tanácsnak a pénztári intézkedés tervezetének bemutatása mellett jelentést tenni köteles, úgy, hogy a fizetési többlet a kellő időben utalványozható legyen.

220. §. Azokra a kérdésekre nézve, amelyek a jelen szabályrendelet alapján megillető illetményekre való igényből erednek, valamint az ebből az igényből folyólag a város pénztárával szemben támasztott követelésekre nézve határozathozatalra — minden más eljárás kizárásával — a városi tanács illetékes, melynek határozata ellen a m. kir. közigazgatási bíróság előtt panasznak van helye.

A 204. §., amelynek és a következő szakaszoknak számai a fentebb javasolt pótlások elfogadása esetén megfelelőleg változnak, változatlanul elfogadtatik.

A 205. §-hoz azon javaslatot teszem: hogy csakis a lótartási és napidijátalányokra mondassék ki, hogy azok fizetés jellegével nem bírnak és a nyugdíjba be nem számíttatnak.

A 206. §., miután arról a javasolt 210. §-ban van szó — törölnö, vagy megfordítva.

A 207.—214. §§-ig a szöveg módosítást nem szenved. A 215. §-ba az ottan foglalt kimutatás helyett beillesztendő az új osztályok és fokozatokba beosztott kimutatás.

A 216. §-ba a) és b) alatt bevett kimutatást változtatlanul benthagyandónak vélem a következő címmel: „Osztályon kívül helyezett egyéb alkalmazottak illetményei“ és azon változtatással, hogy kihagynám belőle a b) 1.—33,—35,—36,—40. és 41. alatti tételeket, amelyek nem állandó és nem ide tartozó, hanem inkább költségvetési tételeket képeznek.

Tökéletesség szempontjából pedig szükségesnek tartanám itt is elsorolni, hogy ezen alkalmazottak közül kiket nevez ki a polgármester, kiket alkalmaz a városi tanács és mennyi időre. A 217. §-ba bealkalmazandó az újabban javasolt fizetési kimutatás, ugyszintén a 218. §-ba is. A 218. §-ba azon módosítást javaslom tenni, hogy a rendőrfőkapitánynak tiszti legény ne adassék.

A 219. §-t törölni javaslom és annak megállapításával, hogy a napidijasok állandó létszáma hetven legyen, a külön íven beterjesztett javaslat elfogadását és beillesztését kérem.

A tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetéseinek megállapítására javaslatomat a fentiekben terjesztem elő.

A belügyminiszteri leiratban tett észrevételek folytán teendő módosításokat illetőleg javaslatomat külön íven terjesztem be, ugyszintén a közgyűlési ügyrend módosítására vonatkozólag is, amelyet a Belügym. ur a szerv. szabályrendeletbe bevétetni kíván.

Ezeken kívül felemlitem, hogy nézetem szerint kívánatos lett volna a tanács ügyosztályok beosztásán némileg módosításokat tenni, mert különösen a rendészeti,

egészségügyi, építkezési és kihágási ügyosztály egy ember fizikai erejét túlhaladó munkakört ölel fel és semmiféle indokolt összefüggést nem találok az itt összezsufolt ügyek között. Itt említem fel, hogy nagyon eljött volna már az ideje annak, különösen ma, amidőn nagy építkezések, nagyszabású közművek megvalósítása előtt állunk, hogy egy műszaki tanácsosi állás szerveztessék. Nagyon óhajtottam volna a gazd. ügyosztály szervezetén is változtatni, mert nagyon indokoltnak látnám a szervezetnek olyképeni módosítását, hogy a szorosán vett gazd. ügyek vezetésére, a városi gazdálkodás élére egy szakképzett s megfelelő gyakorlattal bíró gazd. intéző állíttatnék.

Ezen kérdések bővebb fejtegetésére, méginkább azok megvalósítására vonatkozó javaslatlételre vállalkozni nem mertem, mert talán ma ez nem volna tapintatos és célszerű dolog és mert ezáltal az ugy is elég régen huzódó életbeléptetése szabályrendeletünknek megint csak késedelmet szenvedne.

Felemlitem a rendőrségre vonatkozó részt. Megvalom őszintén, hogy szervezeti szabályrendeletünknek ezen részével vagyok legkevésbé megelégedve. Zavarosnak és a gyakorlatban nehezen keresztül vihetőnek tartom és nem tartom alkalmasnak arra, amit pedig mindannyian óhajtunk, hogy rendőrségünket modern színvonalra emeljük. De ide vonatkozólag sem teszek javaslatot, csak felvetem azt a kérdést, hogy nem tartaná-e a tek. tanács célszerűnek, ha ezen rész módosítására vonatkozólag a rendőrfőkapitányi állásra kijelölt és helyettes rendőrfőkapitányi állását pár nap mulva elfoglaló Rostás István urat megkérdeznék és véleményét kikérnénk.

Be kellene venni szervezeti szabályrendeletünkbe, — amint ezt Polgármester urtól hallottam, a városi kertészetre vonatkozó szabályzatot is. Miután azonban adatok e részben rendelkezésre nem állanak, amennyiben alkotott külön szabályrendeletünk a Belügyminiszteriumtól talán még vissza nem érkezett, idevonatkozólag javaslatot tenni nem állt módomban.

Szabályzat

Debreczen szab. kir. városnál napidij mellett alkalmazott (napidijas irnok, napidijas becsüs) segédszemélyzet szolgálati viszonyai- és javadalmazásairól.

(Tervezet.)

1. §. Debreczen szab. kir. városnál alkalmazott összes napidijasok a polgármester által nevezetnek ki s ugyanez által bocsáttatnak el.

2. §. Minden napidijas az 1886. évi XXI. t.-c. 86. §-ában meghatározott esküt tartozik letenni a polgármester előtt.

3. §. A napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet tagjának szolgálati ideje azon naptól kezdve számíttatik, amely napon az eskü letétele után szolgálatát tényleg megkezdte.

4. §. Az alkalmazott segédszemélyzet szolgálati ideje nyilvántartás végett a polgármesteri hivatalnál törzskönyvbe vezetendő.

A törzskönyvbe minden egyes napidij mellett alkalmazott részére külön lap nyitandó, melyben az illető kora és családi állapota, végzett tanulmánya, a felvétel s a szolgálat megkezdésének ideje, a felvételi értesítvény száma, az eskü letételének ideje, a napidij összege, a szolgálatból történt elbocsátás napja bevezetendő.

5. §. A napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet szolgálati beosztását a polgármester teljesíti, e szolgálati tekintetben azon hivatal, illetőleg ügyosztály vezetőjének vannak alárendelve, ahova beosztattak.

Fegyelmi tekintetben a polgármester rendelkezése alá tartoznak.

6. §. Azon napidijas irnokot, ki szolgálati kötelességének egy éven át jól megfelelt s kifogástalan magaviseletet tanusított, a polgármester az ügyosztály-vezető tisztviselő meghallgatása után véglegesíti s az erről szóló igazolványt kiadja.

7. §. Az ideiglenes szolgálati időtartamra a napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet javadalmazása napi 2 koronában állapíttatik meg s az ezen egy évi szolgálati idő eltelte után véglegesített napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet a következő kedvezményben részesül:

a) A napidijas a véglegesítéstől számított

1—3 évi időtartamra napi	2 K	50 fill.-ben
3—6 " " "	3 " — "	
6—9 " " "	3 " 50 "	
9—12 " " "	4 " — "	
12 " " "	4 " 50 fill.-ben	

állapíttatik meg.

b) Szolgálatképtelenség esetében a vonatkozó szabályrendelet értelmében nyugdíjban részesíttetik.

c) Igazolt betegség esetén, a betegség kezdetétől számítva 20 héten át teljes napidiját kapja; a további 16 hétre annak 50%-át, ennek eltelté után napidija beszüntetendő, de az állás csak akkor tölthető be, ha további 4 héten belül szolgálatlételre nem jelentkezik.

Elbocsáttatásuk — ha nem saját hibájukból történik — egy havi felmondáshoz van kötve.

8. §. A napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet az előző szakaszban megállapított fizetési fokozatban csak az esetben léphet elő, ha a reábizott teendők ellátását egész szolgálati ideje alatt kifogástalan gondossággal és szorgalommal teljesítette.

9. §. A napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet tagjai a reájuk bizott teendők ellátásánál a legnagyobb gondossággal és figyelemmel tartoznak eljárni s a meghatározott hivatalos órákat pontosan betartani kötelesek.

A napidij mellett alkalmazott segédszemélyzet tagja, aki e részbeni kötelességének megintés dacára sem felel meg, vagy a hivatalt sértő viselkedést tanusít, a polgármester által 2—10 koronáig terjedhető rendbirsággal büntethető, ismétlés esetében előlépése egy évre visszavetethető, súlyosabb beszámítás alá eső vétség, hivatalos titok megszegése, engedelmesség megtagadása stb. esetén fegyelmi eljárás mellőzésével szolgálatából azonnal elbocsájtatható.

10. §. Az alkalmazottak száma a szervezeti szabályrendelet — §. — alatt van megállapítva, ezen létszámon felül csakis a rendkívül sürgős esetekben jogosított a polgármester díjnokot alkalmazni, azonban ezek alkalmazása csak ideiglenesnek tekinthető s ha az alkalmazásuk egy évnél tovább szükséges, ez csakis a törvényhatóság hozzájárulásával eszközölhető.

11. §. A 7. §-ban megállapított díjazáson felül jogosított a polgármester a külön szakképzettségű díjnokokat magasabb díjazásban részesíteni, azonban ezek csak ideiglenes alkalmazottaknak tekintetnek, a nyugdíjra igényt nem tarthatnak.

12. §. A női napidijasok a férfiakkal ugy a kötelességek, mint a jogok tekintetében egyenlőkké teendők.

Átmeneti intézkedések.

13. §. A város szolgálatában jelenleg alkalmazásban levő napidijas irnokok és becsüsök, amennyiben szolgálati idejük egy évet meghaladna, a 6. §. rendelkezésének megfelelőleg véglegesítendők s a 8. §. intézkedésének megfelelőleg fizetési osztályzatukba való sorozásuknál a megszakítás nélkül eltöltött szolgálati idő figyelembe veendő.

Tervezet.

A vármegyei alkalmazottak javadalmazására vonatkozó 1904. évi X. törvénycikk alkalmazásával.

Fizetési osztály	Fizetési fok	A fizetés összege		Várakozási idő	A lakbér összege		Az állás megnevezése	J e g y z e t
		Kor.	fill.		Kor.	fill.		
		12,000	—		2000	—	Polgármester	Egyéb 1000 korona.
VI.	1	8000	—	5	1600	—	Főjegyző, polgármester helyettes, főkapitány, árvaszéki elnök	
	2	7200	—					
	3	6400	—					
VII.	1	6000	—	5	1280	—	Tanácsnok, főszámvevő, főügyész, főmérnök, t. főorvos	
	2	5400	—					
	3	4800	—					
VIII.	1	4400	—	5	1040	—	I., II. aljegyző, főszámvevőhelyettes, mérnök, erdőmester, árvaszéki ülnök, 2 rendőrkapitány, építész	
	2	4000	—					
	3	3600	—					
IX.	1	3600	—	4	800	—	2 rendőrkapitány, III., IV. aljegyző, főlevéltáros, házipénztáros, számvevő, erdész, alügyész	A fizetés az 3-ik fokon kezdődik
	2	3400	—					
	3	3200	—					
	4	2900	—					
	5	2600	—					
X.	1	2800	—	4	720	—	IV—VIII. r.-fogalmazó, ker. orvos, vágóhídi igazgató, városgazda, házipénztári ellenőr, számtiszt, rendőrfelügyelő, tanácsai iktató és kiadó, építőmester	A fizetés a 3-ik fokon kezdődik
	2	2600	—					
	3	2400	—					
	4	2200	—	4	720	—	Birtok- és illeték nyilvántartó, vámfelügyelő, adó- és gyámpénztári ellenőr, adókiivető, mátai biztos, mérnöki rajzoló	A fizetés az 5-ik fokon kezdődik
	5	2000	—					
XI.	1	2200	—	4	640	—	Adótiszt, pénztári tiszt, vágóhídi ellenőr, leltárbiztos, rendőrkapitányi iktató és kiadó, polgári rendőr- és mezőrendőr biztosok, népfők. nyilvántartó, I. kórházbiztos, szállásmester, külső állatorvos, irodatiszt, levéltáros, vágóhídi gépész	A fizetés a 3-ik fokon kezdődik
	2	2000	—					
	3	1800	—					
	4	1600	—	4	640	—	S. városgazda, gyakornok, irnok, végrehajtó, kézbesítést vezető, h. leltárbiztos, II. kórházbiztos, katonai ügyi iktató és nyilvántartó, utmester, s. adókiivető, büntetési pénz behajtó	A fizetés az 5-ik fokon kezdődik
	5	1400	—					

Tervezet.

A szolgazemélyzet fizetési osztályba való beosztása.

Fizetési osztály	Fizetési fok	A fizetés összege		Várakozási idő	A lakbér összege		Az állás megnevezése	J e g y z e t
		Kor.	fill.		Kor.	fill.		
I.	1	1100	—	5	term.		Hajdu őrmester.	Ruha természetben.
	2	1000	—					
	3	900	—					
II.	1	900	—	5	200	—	Kapuőr. Hivataloszolga. Kézbesítő.	Ruha természetben.
	2	850	—					
	3	800	—					
	4	750	—					
	5	700	—					

Találmányok kora.

A közelmúltnak csodás találmányain ha sebtében szemlét tartunk és különösen, ha az utolsó két-három esztendő alkotásait vesszük szemügyre, azt vélnők, hogy a feltalálói géniusz elérkezett majdnem ahhoz a határhoz, amelyen túl már mitsem kereshet. A jövő azonban meg fogja mutatni, hogy nem így áll a dolog. Sokkal nagyobb számú találmány fog életre kelni, mint bármikor ezelőtt. Új járóművek, új eljárások, új erők fogják az emberiséget gazdagítani. Mindenesetre érdekes volna a jövőbe látni és előre megtudni, hogy mi minden fog lehetővé válni, ami a föltalálók agyából eddig ki nem pattant.

A gépek úgy látszik mintha elértek volna a tökéletesség csúcspontjára. A lokomotív 1909-iki típusa gazdaságosság és biztosság tekintetében mi kívánni valót sem hagy hátra. Az elektromosság eredményesen honosodott meg minden üzemban. Van gépkocsink, egysínű vasutunk, gőzhajónk, drótnélküli távirónk és telefonunk, telefontelegráfiaink képeknek és telefontelegráfiaink dróton, sőt drót nélkül a messzeségbe való továbbítására; a televízió lehetővé teszi a telefonon beszélgetőknek, hogy egymást tökéletesen láthassák, mintha csak egy szobában csevegnének. Az északi sarkot fölfedezték, Napfényt raktározhatunk el s házhoz szállítva, ajtónk elé palackokban állítva kaphatjuk reggelenként, akár a tejet, vagy kenyeret. A newyorki üzletember diktográf utján egyszerre diktálhat levelet hat titkárjának és gyorsírójának a st.-lousi, csikágói, bosztoni, szan-franciszki, galvesztoni és seattle-i fíjókjaiba, anélkül, hogy íróasztalát elhagyná. Ha úgy tetszik, egyszerre szólhat valamennyinek. Méterszámra vásárolhatunk muzsikát, mint a gázt, vagy áramot. Minden szükségletnek megvan a vezetéke házunk falában, csak a csapot kell egyszerűen megnyitnunk.

A tengeri és szárazföldi közlekedés már csak nagyon kevés kívánni valót hagy hátra. A tökéletesített gőzgép, a villámos kocs, az automobil és a huszónöt csomós gőzhajó után ugyan mit hagytak még a föltalálók hátra? A tenger alatt járó hajóval megnyílt a tenger feneketlen mélysége az ember előtt. A vízszin alatt biztos rejtekéből a bennülő periszkópjába tekint és mindent lát, ami körülötte mérföldnyi távolban történik.

A levegőnél nehezebb repülőgéppel az ember valóban meghódította a levegőt. Repül a szél ellenében, száll a nyugodt levegőben, azonban az 1910. évben a föltalálói géniusz törekvése természetesen a levegőnek biztosabb uralása telé fog irányulni. Alig mondható, hogy a ma aeroplánja a tökéletesség legmagasabb fokát elérte volna.

Az örökmozgás problémája még mindig megoldatlan marad. Az örökmozgást még legjobban megközelíti — noha föltalálója nem vindikálja magának e dicsőséget — a *Rayleig* lord fia által föltalált óra. Ez az óra két alumínium-lemezből, egy légüres üvegcsőből és egy milligramm-töredéknyi rádiumból áll. A rádiumnak látszólag kimerithetetlen radio-aktivitása az alumínium-lemezeket percenkint egyszer megmozgatja, ami dróttalan koberer révén minden mozdulatra egy

harangot szólaltat meg. A rádiumnak eme csak mikroszkóppal látható parányi mennyiségében rejő csodás energia megbízható számítás szerint legalább tizezer esztendőre elegendő az óra működésére és az egyszer megindult órának többé semmi beavatkozásra sincsen szüksége.

A dróttalan táviró sikeres működésének legnagyobb akadályja az volt, hogy a küldött üzeneteknek hivatlanok által való elcsipése nem volt megakadályozható. Ennek remédiumát is megtalálták az apparátusnak különböző kulcsok szerint összehangolásában, úgy, hogy a légkullámokra bizott dróttalan hirt csak az azonos kulccsal rendelkező állomás foghatja föl.

Sok hasonló nehézséggel találkoztunk a dróttalan telefóniában. A dróttalan telefont megjavította egy fiatal angol elektrikus, *Grindel-Matthews*, aki azt állítja, hogy az ő rendszerénél a beszélgetések el nem csiphetők.

A találmányok egyetlen mezején sem lesz annyi meglepetésben részünk, mint a dróttalan elektromosság terén. A minap mondta *Edison*, hogy csak most érkezünk el az elektrotechnika kezdetéhez, mert éppen azok, akik a legjobban otthonosak benne, nyíltan beismerik, hogy még mindig nem ismerik ennek a csodásan szédítő erőnek határait.

Hirek.

— **Főgondnok választás.** A debreczeni református egyház presbiteriuma a néhai Simonffy Imre elhunytával megüresedett főgondnoki helyet márczius 30-ikán tölti be. Erre a díszes állásra a közbizalom elsősorban Kovács József polgármestert jelölte, kinek megválasztása szinte bizonyosnak mondható. Es ami ezen mozgalomban felemelő és a ref. egyházra nézve dicséretes, az, hogy az ellenkező nézetben levők nem viaskodnak egymással, nem viszik az ilyen választások előtt való harcokat a közélet piacára, hanem a meggyőzés fegyverével, az állás méltóságához méltó ildomos eszközökkel támogatják jelöltjüket. Erdemesebb férfit alig érhetne ezen megtisztelés, mint Kovács József polgármestert, ki amellet, hogy egyházának hü fia, eddigi tevékenységével, az egyház ügyei iránt érzett meleg érdeklődésével nagyon is rászolgált a személyét felkereső bizalomra. Éppen azért mi előre is örvendünk győzelmének és meg vagyunk győződve, hogy vezetése alatt a debreczeni ref. egyház szellemi és anyagi ügyei virágnani fognak.

— **Helyettesítés és kinevezés.** Domahidy Elemér főispán dr. K. Tóth Mihály mezőrendőrkapitányt az Oláh Károly halálával megüresedett kulturtanácsnoki állásra helyettesítette; a mezőrendőrség élére dr. Boldisár Kálmán bűnügy osztály vezető tb. tanácsnokot helyezte át; Rostás István dr. budapesti rendőrfogalmazót pedig tb. főkapitányá nevezte ki és a bűnügyi osztály élére állította; végül Zöld József közigazgatási gyakornokot tb. jegyzővé nevezte ki.

— **A debreczeni egyház főgondnoka.** A debreczeni református egyháztanács presbiterium elnöksége közhírré teszi, hogy néhai Simonffy Imre, az elhunyt főgondnok helyének a folyó év tartamára leendő betöltése végett a választás idejét márczius 30-ra, szerdára tűzte ki. A választás a Nagytemplomban, a

reggeli istentisztelet végeztével kezdődik, ugyanott be is végződik, ha a választás közfelkiáltással sikerül; ha pedig 10 jelenlevő választó szavazást kíván, ez a szavazás szavazó lapokkal, a Nagytemplomban megkezdett eljárás befejezése után 20 perc múlva, a következő helyeken történik: a) a Csapó-utcai választók részéről a Csapó-utcai reform. leányiskolában. Csapó-utca 36. sz.; b) a Péterfia-utca választók részéről az egyház tanácstermében. Egyház-tér 17. sz.; c) a Hatvan-utcai választók részéről a reform. tanítók otthonában, az egyház consistóriális házában. Egyház-tér 17. sz., az udvarban hátul; d) a Piac-utcai választók részéről a Miklós-utcai ref. leányiskolában. Miklós-u. 12. sz.; e) a Varga-utcai választók részéről a timártársulat iparcsarnokában. Hunyadi-utca 1. szám; f) a Kossuth-utcai választók részéről a felsőbb leányiskolában. Kossuth-utca 33. sz. A szavazás szakadatlan folytonosságban a jelzett napon délután 4 óráig tart, amikor lezáratik.

— **Halálozás.** Dr. Kalmár Barna orvostudor folyó hó 21-én hosszas betegeskedés után elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe március 23-ikán. Béke poraira.

— **Könyv a Hortobágyról.** Dr. Könyves Tóth Mihály értékes kis munkát írt „Nagyhortobágy“ címen magyar, német, angol, francia és esperanto szöveggel. Tekintve azt, hogy országunkat és városunkat látogató idegenek sietnek felkeresni a délibábos pusztát, ezen kis könyvecske röviden megismerteti őket a nagypusztá minden látnivalóival. A munka stílusa világos, a szép próza minden bájával. A magyar szöveg között képek is vannak; a hortobágyi csárda, a hortobágyi nagyhid, két képen a délibáb, a gulyás tanya, a csikós, juhász és gulyás, az itatás, a juhustató, a pányvavetés, a halász, a ménes és ökör gulya, míg a füzet végén ott találjuk a Hortobágy térképét a szerző tervezésében. A Debreczen sz. kir. város könyvnyomdája által kiállított izléses munka ára 1 kor. 70 fillér és kapható a szerzőnél és a könyvkereskedésekben. Melegen ajánljuk ezen szép és értékes kis művet olvasóink figyelmébe.

— **Debreczeni Utmutató.** Lapunk felelős szerkesztője 1903-ban ily címen egy majdnem 300 oldalas könyvet írt Debreczenről és annak látnivalóiról. Ezen munka most már teljesen elfogyott, miért is a szerző azt bővítve újból kiadja a nyár elején, Magyar és francia szöveggel, a város és Hortobágy térképével és az érdekesebb látnivalók színes képeivel. Ismertette lesz az idegenek előtt a város és környéke, röviden a Hortobágy, továbbá az egyházak, tanintézetek, kulturális intézetek, a város története dióhéjban; a város közigazgatása és tisztikara, az összes állami hivatalok, katonaság, pénzügyintézetek, a város kereskedelme, gazdasági élete, gyárai, ipartelepei, egyszóval minden, aminek némi érdekessége van az idegenek előtt. A könyv díszes kiállításban fog megjelenni és ennek dacára ára igen olcsóra lesz szabva.

— **A hadmentességi adó.** A városi adóügyi osztály figyelmezteti a hadmentességi-díj köteleseket, hogy nyolc nap alatt jelentkezzenek a nyilvántartónál (Városház, emelet 30. sz.) mivel ellen esetben hadmentességi díjuk hivatalból lesz megállapítva, azonfelül pénzbírságra és behajthatatlanság esetén elzárással is büntetnek.

— **Pályázat a tanácsnoki állásokra.** A tanácsnoki állásokra hirdetett pályázat pár nap múlva, március 30-ikán lejár és ennek dacára — mint halljuk — csak egy pályázat érkezett be. Csodálkozunk, hogy a tisztikar azon tagjai, kiknek van jogi képességük, nem pályáznak. Az állás díszes és jól javadalmazott.

— **A debreczeni-nagyvárad vasút rt. közgyűlést tartott a napokban Kovács József polgármester elnökletével.** A vasutat Gerstler Kálmán vasútépítő mérnök építi. A vonatot 1911 május 1—9-éig át kell adni a forgalomnak.

— **A magyar dohányok nikotintartalma.** Az országos kémiai intézet és vegyvizsgáló állomáson Tóth Gyula negyvennyolc itthon és huszonnégy külföldre szállított, Magyarország különböző vidékein termelt dohányoknak vizsgálta meg kötött és szabad nikotintartalmát. A vizsgálatok eredményét a következőkben összegezi: kerti dohányaink a leggyöngébbek, szabadnikotint egyáltalán nem tartalmaznak. Tiszai, szegedi és debreczeni dohányainkban a szabad nikotintartalom átlag egy-két tized százalékot tesz ki. Kapadományaink a legerősebbek s így a legtöbb szabadnikotint tartalmazzák.

— **Husvétii ajándékok a városi muzeumnak.** A városi muzeum számos értékes és érdekes tárggyal gyarapodott a nagyhéten. Ugyanis özv. bessenyei Széll Farkasné urnő néhai férje gyűjteményéből debreczeni és Debreczen vidéki eredetű ós- és középkori bronz- és vas régiségeket, pásztorélet körébe vágó és más néprajzi tárgyakat ajándékozott a muzeumnak. Ezekon kívül az ő előzékenysége folytán körülbelül 100 darab archeologiai, történelmi tárgyú szak- és segéd könyv és egyéb debreczeni vonatkozású nyomtatvány jutott muzeumunk birtokába, amelyek mind elhunyt férjének gazdag könyvtárából valók.

— **Debreczeni festőművész sikere.** A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának megnyílt a debreczenieknek érdekes s hízlegő szenzációt hozott. A tárlaton ugyanis, mint ezt a fővárosi lapok egyértelműen állítják, legnagyobb feltűnést Bakoss Tibornak, a debreczeni műpártoló egyesület agilis igazgatójának, a szerény, de nagy tehetségű művésznék képei keltették. S míg a „Budapesti Hírlap“, „Az Ujság“, „Pesti Hírlap“, Magyarország“ mint tehetséges állatfestőről emlékeznek meg Bakossról, kinek pompás apróságainak megtekintését különös figyelmébe ajánlják a látogatóknak, addig az „Egyetértés“ a következőket írja: „A sok kevésbé érdekes között magasan kiemelkedik egy kiváló művész, Bakos Tibor, kinek csendéletét s állattanulmányait örömmel nézzük. Finomak, formától duzzadó megcsinálásban bravurosak, melyekben láthatni az egység felé förekvést. Ha tudjuk azt, hogy Bakoss nem tartozik a klikk emberei közé, kik dominálják ma a magyar festőművészetet, megértjük az ő sikere nagyságát, ki protectio nélkül, tisztán művészete segítségével jutott ezáltal a legelső magyar festők közé. Az elismerés méltán érte a kiváló művészt, kit ez alkalomból számosan üdvözöltek a debreczeni társadalomban legnevesebbjek közül.“

— **Telbisz Károly temesvári polgármester jubileuma.** Dr. Telbisz Károly udvari tanácsos polgármesterségének huszonötödik éves jubileuma alkalmából már kedden lobogódiszt öltött egész Temesvár. Este a főbb utvonalak mentén az összes házak ki voltak világítva, 8 órakor a polgármester tiszteletére a polgárság lampiónos menet rendezett. A menetben körülbelül 500 ember vett részt ugyanannyi lampionnal. Kivonultak a tűzoltók, a vasutasok énekkara- és zenekara, a „Lelkesedés“ és szerenád rendezett, melyet a polgármester, a tanácsnokok és a nagyszámú megjelent képviselők és tisztviselők, ugyszintén Hertelendy Ferenc temesmegyei főispán a városháza erkélyéről hallgattak meg. A Járossy Dezső vezetése alatt álló énekkar először üdvözlő dalt énekelt, melyre a polgármester szép beszédben mondott köszönetet és éltette a hazát, királyt és a polgárságot. Ezután Révfy Géza egyik darabját adták elő a szerző személyes vezetése mellett, végül Pogatschnigg Guidó vezényelte saját „Török ima“ című szerzeményét. Szerdán az összes községi iskolákban szünetelt a tanítás. Délelőtt féltizenegy órától kezdve a polgármester küldöttségeket fogadott. Elsősorban átnyújtották a tizezer polgártól aláírt üdvözlő feliratot, mely alkalomból Gomló József főjegyző tolmácsolta a polgárság érzelmeit. A polgárság számos alkalmi ajándékkal kedveskedett a polgármesternek, így a polgárság plakettjével és a temesvári nők által szőtt szőnyeggel.